MUSÖ
AVSKILD IDYLL

PLAST & PLÅT
XO 240 RS CABIN

Praktiskt Båtägande

SVERIGES MEST SÅLDA BÅTTIDNING
NR 1 · JANUARI 2014 · 69:90 KR (NOK 79:90, € 8:00)

NORDISK FAMILJEBÅT
sportig trotjänare

GÖR DET SJÄLV

Byt däcks-kontakt
på en kväll

Tystare motor
isolera motorrummet

SJÖSÄKERHET

Mayday!
rätt rustad

PB TESTAR

18 VATTENTÄTA FODRAL TILL SMARTPHONE & PLATTA

01
TIDSAM 0879-01
7388087 906990

Nordisk Familjebåt

Sportig tro tjänare

Nordisk Familjebåt har funnits sedan 1970-talet och är en omtyckt klassiker. En lättseglad lågprisbåt med mycket känsla och charm.

TEXT **JESSIKA ERICSSON** FOTO **LARS ERICSSON**

Ingångsbåt, kappseglingsredskap, sommarstuga; en Nordisk Familjebåt blir vad båtägaren gör den till. För Robert Gustavsson i Söderhamn är båten porten till naturupplevelser i skärgården. Ett sätt att ta sig ut till friheten på havet, få känna vindarnas kraft och kunna uppleva dagslånga strövtåg genom skogen på avlägsna skärgårdsöar.

När vi kommer till Segelvik utanför Söderhamn för att provsegla har han precis rustat båten för en helgtur till Agös naturreservat, runt 16 distansminuter norröver. Robert hoppas på friska vindar, han gillar att skota hem seglen och pressa sin Nordiska Familjebåt med segelnummer 209 till kraftfull segling. När friborden är nere vid vattnet leker livet som mest.

Mysig ruff vid dåligt väder

Det har varit det bästa sommarvädret på många år och även den här dagen lovar väderprognoserna solsken och sjöbrisvindar. Det duggar visserligen när Robert packar ner solglasögon och grillmat, men ingen tror att det är något annat än en tillfällig missräkning innan det spricker upp igen. Men vädergudarna struntar i prognosen och bjuder på regn. Ihållande regn och mera regn. Vi sätter oss i ruffen och väntar på att molnen ska skingras och solen som vanligt ska flöda över Segelvik. Vi väntar och väntar. Myser i ruffen och pratar om Roberts alla seglingar och äventyr.

Livfull och lättseglad

Till slut struntar vi i regnet och kastar loss. Och vad gör väl lite nederbörd när 209:an lyser upp Segelviks inlopp med sin härliga segling. Nor-disk Familjebåt är en livfull och lättseglad båt. Till och med en gråmulen dag med strilande regn är det roligt att kryssa sig fram i Söderhamns grunda skärgård.

– Det bästa med den här båten är att den är så rolig att segla. Den är raka motsatsen till Maxi 77, som jag hade innan. Maxin kändes som ett badkar i jämförelse, det blev aldrig något riktigt drag i storseglet. Jag njuter verkligen av seglingen i den här båten.

Löpande renovering

Robert köpte sin Nordiska Familjebåt för sex år sedan och hade då fått leta ett bra tag. Han tror det beror på att många båtägare behåller sin NF länge. Till slut hittade han en båt på nära håll, och även om det fanns en hel del renoveringsjobb är han nöjd med köpet.

Sedan Robert köpte båten har han bytt motor och propeller, målat om skrovet, skaffat nya segel, monterat en ny skena till den självslående focken och bytt rutor.

– Nä, jag har inte gjort annat än fixat på båten de sista åren, säger Robert med ett leende.

Kommande vinter blir inget undantag. Då ska ett mindre läckage tätas. Det läcker in lite vatten i ruffen och Robert vet inte riktigt varifrån det kommer. Att bygga om pentryt för att få in ett kylskåp finns också med i funderingarna inför nästa säsong. Och kanske att se över värmaren.

Robert gör i stort sett allt jobb på båten själv och han hittar nya förbättringar att göra allt eftersom.

– För mig behöver det inte vara modernt och snyggt i båten, men det ska fungera. Och så är det viktigt att jag trivs.

Robert Gustavssons bästa tips

- Skota hem ordentligt. Båten seglar fint med friborden nere vid vattnet.
- Byt från tvåbladig till trebladig propeller. Det gör stor skillnad vid motorgång.
- Ta kontakt med NF-förbundet. Det är aktivt och där går det att få många fina tips och råd om båten.

Nordisk Familjebåt

Längd: 8,85 meter
Längd i vattenlinjen: 7,35 meter
Bredd: 2,65 meter
Djupgående: 1,55 meter
Deplacement: 2 600–2 900 kilo
Segelyta (storsegel och självslående fock): 38 kvm
SRS-tal: 1,104
Motor: Yanmar, Volvo Penta
Köl (fenköl): 1 300 kilo
Bränsletank: 20 liter
Antal kojer: 5
Konstruktör: Elvström & Kjaerulff
Varv: Kuling Marin med flera
Tillverkningsår: 1974–1985
Antal tillverkade: Cirka 350 ex
Pris begagnad: 80 000–200 000 kronor

Riktigt rolig segling. Nordisk Familjebåt är lätt att hantera, välbyggd och en fin seglare. En pärla bland svenska klassiker.

1

2

3

Interiör

Litet och mysigt

Invändigt har Nordiska Familjebåtar enkel standard, men alla funktioner finns. En liten familj som gillar segling med friluftskänsla lever gott.

Det finns tre faser i Nordisk Familjebåts historia. Den introducerades som självbyggarprojekt, vidareutvecklades av danska Elvström Boats som en snabbseglare och togs slutligen upp i finska Botnias sortiment. Allt började 1974 då kappseglaren Bill Åberg tyckte att det saknades en snabb seglare som var ett mellanting mellan en havskryssare och en skärgårdskryssare. Det skulle vara en båt som var snabb och rolig att segla med boendekomfort i friluftsstil. En självbyggarbåt för seglingsälskande familjer som skiljde sig från mängden.

Så småningom kom Elvström Boats in i bilden och förbättrade konstruktionen ytterligare. Det kom också en version med en längre överbyggnad.

Seglingskänslan var hela tiden det viktigaste, boendekomforten fick komma i andra hand. Eller som Robert Gustavsson uttrycker det:

– Att bo i en NF är som att tälta, man kommer nära naturen.

Rustik inredning

Både upplägg och byggkvalitet kan variera, speciellt i de exemplar som båtägarna själva fick färdigställa. Robert Gustavsson har teakinredning, vilket ger en rustik och mysig skeppskänsla.

Det finns fem kojer fördelade på salong, förpik och en stickkoj.

Av dessa är salongskojerna breda och fullånga, medan förpiken håller god sov-

komfort för barn. Stickkojen är mer lämpad som stuvutrymme.

Skrovformen är låg och bred, vilket märks i salongen, som har en bred mittgång men endast 1,70 meter i ståhöjd. Den breda gången och de stora fönstren gör att ruffen känns luftig trots att den är låg. Robert har bordet på ett vridbart lagunfäste för att behålla så mycket utrymme som möjligt.

Spis på hjul

Pentryt är i original placerat precis vid nedgången på en bänk över kojen, där den tar minimalt med utrymme. Väl lite, tyckte Robert som har byggt en utdragbar låda till spisen så att den går lättare att komma åt.

När den inte används skjutsas den akteröver mot skottet och stjäl inget utrymme av styrbordskojen. En annan vits med pentryts placering är att det går att stå rak i lucköppningen vid matlagning. Robert har sjövattenpump, medan färskvattnet förvaras i dunkar. Kylvarorna lägger han i kölsvinet där Bottenhavets vatten får sköta kylningen. Bland de framtida projekten finns ett kylskåp. Det kommer i så fall att monteras ned i hörnet mellan spisen och diskhon.

Om salongen känns rymlig för båtstorleken är toalettutrymmet och förpiken precis så litet och trångt som förväntas. Det finns en garderob och en toalett, men det är inte mer än att det precis får plats.

Bild för bild

1 I det lilla, lilla utrymmet framför huvudskottet finns en liten, liten garderob och en liten, liten toalett.

2 Robert Gustavsson har byggt en speciallösning till spisen med en låda med hjul. I framdraget läge blir det gott om arbetsutrymme vid spisen.

3 Dynan läggs tillbaka så att styrbordskojen återfår sin fulla längd.

4 Robert Gustavssons NF har teakinredning, vilket ger en rustik och mysig skeppskänsla.

5 I förpiken märks det att Nordisk Familjebåt är en liten båt. God sovkomfort för barn men knappast för fullvuxna.

6 Sådant som ska finnas lätt tillgängligt hänger Robert på krokar bredvid nedgångsluckan.

7 Inombordaren var bland det första Robert bytte. Nu sitter en Volvo Penta MD 12 under nedgångstrappan.

1

2

Exteriör

Nära till allt

En praktisk sittbrunn och fina däcksytor gör att Nordisk Familjebåt fungerar bra för ensamseglaren. Samtidigt finns det plats för fler i den breda sittbrunnen.

Provturen med Robert Gustavssons Nordiska Familjebåt slutar långt in i den bitvis trånga hamnen i Segelvik. Och det är inga som helst problem att seglande trixa sig in mellan bojar och stugbryggor. Nordisk Familjebåt är en pigg seglare som svarar direkt på varje roderrörelse. Den är erkänt lättdriven både i hårda och lätta vindar och inbjuder till att ha seglen uppe i alla lägen. Robert tycker att hon går som allra bäst i friska vindar på kryssen, hårt hemskotad. Riktigt snabb på undanvind med spinnaker uppe, är ett annat vanligt omdöme. Ett spetsigt förskepp, låga fribord och utanpåliggande roder är de mest utmärkande egenskaperna.

Ny inombordare och propeller

Även om Robert seglar så ofta det bara går finns det tillfällen då järngenuan, inombordaren, är oumbärlig. Bland det första Robert gjorde då han skaffat båten var att byta inombordare och propeller från tvåbladig till en trebladig foldingpropeller. Något han inte ångrar, trots att det blev en investering på runt 100 000 kronor. Det började märkas att originalmotorn hade många år på nacken.

– Det är som natt och dag. Nu kan jag manövrera, backa och stanna båten precis som jag vill.

Robert behöll det gamla drevet och för att få allt att passa med den nya inombordaren, som är en Volvo Penta MD 12, lät han tillverka ett specialfäste. Inombordaren är placerad under nedgångstrappan, och i Roberts båt har även två batterier gömts i utrymmet under trappan.

Bred och kort sittbrunn

I sjö rör sig båten smidigt genom vågorna. Det känns tryggt att röra sig ombord. Trots att båten är liten finns det gott om rena ytor att gå på, både på skarndäck och fördäck.

Sittbrunnen är förhållandevis bred och kort. Både sittbrunnstofterna och sargkanterna är bekväma att sitta på under segling. Robert har byggt ett lutande fotstöd i trä för att kunna sitta ännu bekvämare under långa kryssbogar. För den som ensamseglar går det smidigt att sköta segelhanteringen från sittbrunnen.

Även i hamn fungerar sittbrunnen bra. Storskotet sitter nedsänkt mitt i sittbrunnen och skrovbredden gör att många får plats samtidigt. På akterspegeln sitter en enkel badstege och akterpulpiten ger gott om plats för ankarolina, livboj med mera som behöver finnas lätt tillgängligt. Stuvfack finns under den ena sittbrunnsbänken och i aktern.

Många arbetstimmar

Riggen är en partialrigg med enkla, bakåtsvepta vantspridare. Självslående fock ingick i standardutrustningen. Robert har bytt skotskenan nyligen och i samma veva blev fönsterrutorna utbytta. På det stora hela har det blivit en och annan arbetstimme på båten.

– Det skrämmer inte mig att det är mycket jobb. Jag har så mycket glädje av båten. Den är min sommarstuga.

Bild för bild

1 Ny skena till den självslående focken är en av de förbättringar Robert Gustavsson har gjort på sin Nordiska Familjebåt.
2 Steget framme vid pulpit är metallskott och ger gott om plats vid ombordstigning.
3 Att rutorna är hela och täta hör till de saker som är bra att kolla upp före ett köp.
4 Originalrutorna har en mörkare nyans.
5 Det finns två stuvfack i sittbrunnen. Dels det här om styrbord, dels ett mindre längst akterut.
6 Många rena däcksytor gör att det känns tryggt och lätt att röra sig uppe på däck.
7 Sittbrunnen är relativt stor och bred för en åttametersbåt.

Besiktningsmannen Conny Zetterberg om Nordisk Familjebåt

”En enkel och bra konstruktion”

Conny Zetterberg har stött på ett antal Nordiska Familjebåtar genom åren och säger spontant att det är en bra och rolig båt att äga.

– Strukturellt är de välbyggda. Det finns inga direkta fel i konstruktionen och den är dessutom känd som en fantastisk seglare. Det är inte konstigt att båtägarna är väldigt förtjusta i sina båtar.

Samtidigt påminner Conny om att Nordisk Familjebåt är ett självbygge med allt vad det innebär. Byggkvaliteten varierar med båtägarens förmåga.

– Det är både bu och bä med hur båtarna är ihopsatta. Tyvärr är det alltför vanligt med båtägare som tror att de är båtbyggare och ger sig på saker de inte klarar av.

Han råder den som inte har egna kunskaper att låta någon sakkunnig titta på båten innan köp. Mycket kan hända med en båt som snart har 40 år på nacken. Skicket på skrov, motor och segel kan variera väldigt mellan olika exemplar.

Läckage är vanligt i Nordisk Familjebåt liksom i de flesta andra modeller från den här tiden. Det är inte unikt för båtmodellen men behöver kollas. Ofta läcker det in vid något beslag som är dåligt tätat. Det här är något att ta på största allvar, för läckage är den enskilt främsta orsaken till att äldre båtar förstörs. Håller båten bara tätt så håller den skicket länge.

Conny tipsar också om att riggen, som är av 7/8-delstyp med svepta spridare, kan vara bra att kontrollera. Den kan möjligen bli lite svajig i öppen sjö. På plussidan hittar vi motorn, som i original ofta är en 8 hk Yanmar diesel. En pålitlig trotjänare som håller hur länge som helst så länge den inte rostar. En riktig kvalitetsmotor.

På det stora hela kan den som är spekulant på en Nordisk Familjebåt känna sig ganska trygg. Skrov, skott, köl och även det utanpåliggande rodret fungerar riktigt bra för båtens storlek. Konstruktionen är enkel och stark.

Just enkelheten i konstruktionen är en fördel, menar Conny.

– Det är enkelt att komma åt att åtgärda eventuella fel som uppstår, exempelvis går det bra att komma åt rufftaket för att täta små läckage i däck. Något som inte är lika enkelt i nyare serieproducerade båtar.

Nordisk Familjebåt är en riktigt bra förstabåt som Conny tycker att fler borde satsa på istället för att köpa stort från början. Prisläget är bra, konstruktionen stark och enkel och den seglar fantastiskt.

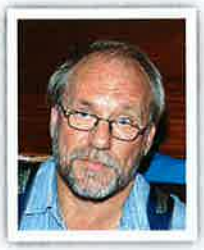

Om man inte köper en Nordisk Familjebåt, vad köper man då?

Shipman 28

Längd: 8,86 meter
Bredd: 2,60 meter
Djup: 1,55 meter
Deplacement: 3 000 kilo
Kölvikt: 1 215 kilo
Segelyta: 43,3 kvm
Motor: Farymann 12 hk, Yanmar 8 hk
SRS-tal: 1,052
Konstruktör: Olle Enderlein
Varv: Fiberman, Shipman
Tillverkningsår: 1969–1978
Antal tillverkade: Cirka 800 ex
Pris begagnad: 40 000–130 000 kronor

Express

Längd: 7,77 meter
Bredd: 2,49 meter
Djup: 1,45 meter
Deplacement: 1 720 kilo
Kölvikt: 800 kilo
Segelyta: 32,0 kvm
Motor: Utombordare
SRS-tal: 1,114
Konstruktör: Peter Norlin
Varv: Albin Marin
Tillverkningsår: 1979–1985
Antal tillverkade: Cirka 1400 ex
Pris begagnad: 50 000–110 000 kronor

Compis 28

Längd: 8,56 meter
Bredd: 2,84 meter
Djup: 1,51 meter
Deplacement: 3 000 kilo
Kölvikt: Fenköl (järn) 1 350 kilo
Segelyta: 44,5 kvm
Motor: Farymann LA 12 hk, Yanmar 8 hk
SRS-tal: 1,058
Konstruktör: Bernt Andersson
Varv: Bröderna Börjessons i Bjästa
Tillverkningsår: 1968–1983
Antal tillverkade: Cirka 600 ex
Pris begagnad: 50 000–150 000 kronor